

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Історія держави і права України

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: нормативна

Форма навчання: денна, заочна

Освітній ступінь: бакалавр

Кількість кредитів (годин): Денна: 4 (120 год.: 30 - лекції; 28 - семінарські; 2 - консультації; 60 - самостійна робота); Заочна: 4 (120 год.: 6 - лекції; 6 - семінарські; 108 - самостійна робота)

Мова викладання: українська

Посилання на курс в онлайн-платформі Google Classroom (код класу): mhfbpih

2. Інформація про викладача (викладачів)

ПІБ: Гончарова Наталія Олександрівна

Науковий ступінь, вчене звання, посада: кандидат історичних наук, доцент

Кафедра: кафедра історії та методики її навчання

Робочій e-mail: goncharova@idguonline.net

Години консультацій на кафедрі: середа, 13:10-14:30

3. Опис та мета дисципліни

Дисципліна «Історія держави і права України» призначена для формування системи знань про теоретичні погляди на державу та право в різні періоди історії людства, яке сприятиме розвитку правової культури і правосвідомості майбутніх фахівців. Структура курсу відображає основні історичні етапи від стародавніх часів до сучасності, включає основні теорії, концепції та ідеї західної та вітчизняної політико-правової думки. «Історія вчень про державу і право» як навчальний курс займає важливе місце у вивченні юридичних дисциплін та пов'язана з такими дисциплінами як «Теорія держави і права», «Історія держави і права зарубіжних країн», «Історія вчень про державу і право» та «Основи філософських знань».

Отже, вивчення дисципліни дозволить Вам розглянути зміст основних політико-правових доктрин в органічному взаємозв'язку з особливостями різних епох, поглибити світоглядне уявлення про сутність та роль держави і права в соціальній системі, сформувані на основі отриманих знань вміння обґрунтовувати власну позицію щодо аналізу державно-правових процесів.

4. Результати навчання

Студенти, що опанують навчальну дисципліну «Історія держави і права України» зрозуміють:

- політико-правові ідеї та концепції мислителів різних історичних періодів;

- розвиток уявлень про походження та сутність держави і права від стародавніх часів до сьогодення;
- причини виникнення та особливості тлумачення в політико-правовій думці таких понять і категорій як «державний суверенітет», «правова держава», «громадянське суспільство» тощо;
- вплив історичних процесів на розвиток політико-правової думки, зміст основних політико-правових доктрин в органічному взаємозв'язку з особливостями різних епох.

В процесі вивчення курсу студенти можуть оволодіти такими **уміннями й навичками**:

- вміти відстоювати власну точку зору з позицій виникнення, розвитку та функціонування держави і права;
- працювати з джерелами, зокрема з працями відомих мислителів та сучасних теоретиків політико-правової думки;
- систематизувати навчальний матеріал та готувати власні академічні тексти у вигляді есе щодо різних політико-правових ідей.

5. Структура дисципліни

Тема № 1. Предмет, метод і завдання курсу. Періодизація «Історії держави і права України».

Перелік питань, що виносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (4 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет, метод і завдання курсу. 2. Періодизація «Історії держави і права України». 3. Основні поняття. 4. Міждисциплінарний підхід. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія держави і права України. / Трофанчук Г.І. Київ: Юрінком Інтер 2019. 568 с. 2. Історія держави і права України: академ. курс: підручник / Б. Й. Тищик, І. Й. Бойко. Київ: Ін Юре, 2015. 808 с.
<p>Семінарське заняття (2 год.):</p> <p>Теоретичні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Місце і значення «Історії держави і права України» в системі юридичних наук, її зв'язок з правовими та суспільними науками. <p>Дискусійне питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізуйте методи пізнання історик-правових явищ. 	<ol style="list-style-type: none"> 3. Навчальний посібник для студентів правничих спеціальностей / Наталія Тарасова, Вікторія Церклевич ; Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут. — Львів : Магнолія 2006, 2020. — 334 с. 4. Історія держави і права України : навчально-методичний посібник А. Є. Шевченко, С. В. Кудін – Вінниця: ТОВ «Твори» – 2020. – 688 с.

Тема № 2. Перші державні утворення і право на території Північного Причорномор'я

Перелік питань, що виносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Перші державні утворення і право на території Північного Причорномор'я середина 1 тис. до н.е. - IV ст. н.е. 2. Кіммерія і Таврика. – перші державні утворення на території України. 3. Суспільний і державний устрій держави скіфів. 4. Сарматія. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія держави і права України. / Трофанчук Г.І. Київ: Юрінком Інтер 2019. 568 с. 2. Історія держави і права України: академ. курс: підручник / Б. Й. Тищик, І. Й. Бойко. Київ: Ін Юре, 2015. 808 с.

<p>Семінарське заняття (2 год.): <i>Теоретичні питання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Грецькі міста-держави Північного Причорномор'я. Боспорське царство. Гетика. <p><i>Дискусійне питання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Держава гуннів. 	<ol style="list-style-type: none"> Навчальний посібник для студентів юридичних спеціальностей / Наталія Тарасова, Вікторія Церклевич ; Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут. — Львів : Магнолія 2006, 2020. — 334 с. Історія держави і права України : навчально-методичний посібник А. Є. Шевченко, С. В. Кудін – Вінниця: ТОВ «Твори» – 2020. – 688 с.
---	---

Тема № 3. Держава і право Русі в період феодальної роздробленості XII-XIV ст.

Перелік питань, що виносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> Держава і право Русі в період феодальної роздробленості /XII-XIV ст. Створення та основні риси ранньофеодальної держави – Київської Русі. Центральні і місцеві органи влади. Загальна характеристика джерел права Київської Русі 	<ol style="list-style-type: none"> Історія держави і права України. / Трофанчук Г.І. Київ: Юрінком Інтер 2019. 568 с. Історія держави і права України: академ. курс: підручник / Б. Й. Тищик, І. Й. Бойко. Київ: Ін Юре, 2015. 808 с. Навчальний посібник для студентів юридичних спеціальностей / Наталія Тарасова, Вікторія Церклевич ; Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут. — Львів : Магнолія 2006, 2020. — 334 с. Історія держави і права України : навчально-методичний посібник А. Є. Шевченко, С. В. Кудін – Вінниця: ТОВ «Твори» – 2020. – 688 с.
<p>Семінарське заняття (2 год.): <i>Теоретичні питання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Розвиток суспільно-політичного ладу Київської Русі на початковому етапі феодальної роздробленості. Суспільний устрій. Особливості державного устрою. Судова система Особливості правової системи та пам'ятки права давньої України. <p><i>Дискусійне питання</i></p> <p>Причини феодальної роздробленості Київської Русі.</p>	

Тема № 4. Українські землі під владою Литви та Польщі / кінець XIV- перша половина XVII ст

Перелік питань, що виносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> Українські землі під владою Литви та Польщі / кінець XIV- перша половина XVII ст. Загальна характеристика суспільно-політичного ладу на українських землях в складі Великого князівства Литовського та Польського королівства /Речі Посполитої. Походження та основний зміст права, поширеного на території України. 	<ol style="list-style-type: none"> Історія держави і права України. / Трофанчук Г.І. Київ: Юрінком Інтер 2019. 568 с. Історія держави і права України: академ. курс: підручник / Б. Й. Тищик, І. Й. Бойко. Київ: Ін Юре, 2015. 808 с. Навчальний посібник для

<p>Семінарське заняття (2 год.): <i>Теоретичні питання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміни в суспільно-політичному ладі Південно-Західних земель у період поглиблення феодальної роздробленості і боротьби русі проти навали кочових орд та інших іноземних загарбників. 2. Суспільний лад та правове становище Русі-України в складі Великого князівства Литовського та Польщі <p><i>Дискусійне питання</i> Джерела права та судова система України XIV – поч.XVII ст</p>	<p>студентів правничих спеціальностей / Наталія Тарасова, Вікторія Церклевич ; Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут. — Львів : Магнолія 2006, 2020. — 334 с.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Історія держави і права України : навчально-методичний посібник А. Є. Шевченко, С. В. Кудін – Вінниця: ТОВ «Твори» – 2020. – 688 с.
---	--

Тема № 5. Формування Української національної держави та її розвиток у період

Національно-визвольної революції 1648-1676 рр.

Перелік питань, що виносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (4 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Формування Української національної держави та її розвиток у період Національно-визвольної війни 1648-1676 рр. 2. Виникнення українського козацтва. 3. Запорозька Січ – зародок Української козацької держави. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія держави і права України. / Трофанчук Г.І. Київ: Юрінком Інтер 2019. 568 с. 2. Історія держави і права України: академ. курс: підручник / Б. Й. Тищик, І. Й. Бойко. Київ: Ін Юре, 2015. 808 с. 3. Навчальний посібник для студентів правничих спеціальностей / Наталія Тарасова, Вікторія Церклевич ; Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут. — Львів : Магнолія 2006, 2020. — 334 с. 4. Історія держави і права України : навчально-методичний посібник А. Є. Шевченко, С. В. Кудін – Вінниця: ТОВ «Твори» – 2020. – 688 с.
<p>Семінарське заняття (4 год.): <i>Теоретичні питання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Національно-визвольної війни 1648- 1676 рр. проти шляхетської Польщі. 2. Формування Української національної держави. Історичні та політико-правові наслідки входження України до складу Російської держави. <p><i>Дискусійне питання</i> Причини, характер, рушійні сили і періодизація національно-визвольної боротьби</p>	<p>студентів правничих спеціальностей / Наталія Тарасова, Вікторія Церклевич ; Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут. — Львів : Магнолія 2006, 2020. — 334 с.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Історія держави і права України : навчально-методичний посібник А. Є. Шевченко, С. В. Кудін – Вінниця: ТОВ «Твори» – 2020. – 688 с.

Тема № 6. України в період наступу російського царизму на її права та вольності /друга половина XVII- XVIII ст

Перелік питань, що виносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. України в період наступу російського царизму на її права та вольності /друга половина XVII- XVIII ст. 2. Правове становище України у складі Московської держави згідно з Березневими статтями 1654 р. та царськими жалуваними грамотами від 27 березня та 12 квітня 1654 р. 3. Гетьманські статті XVII-XVIII ст. і зміна 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія держави і права України. / Трофанчук Г.І. Київ: Юрінком Інтер 2019. 568 с. 2. Історія держави і права України: академ. курс: підручник / Б. Й. Тищик, І. Й. Бойко. Київ: Ін Юре, 2015. 808 с. 3. Навчальний посібник для

правового статусу України у зв'язку з колонізаторською політикою російського самодержавства.	студентів правничих спеціальностей / Наталія Тарасова, Вікторія Церклевич ; Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут. — Львів : Магнолія 2006, 2020. — 334 с.
Семінарське заняття (2 год.): <i>Теоретичні питання</i> <ol style="list-style-type: none"> Конституція Пилипа Орлика 1710 р. Історичні та політико-правові наслідки входження України до складу Російської держави. <i>Дискусійне питання</i> Передумови виникнення конституції П.Орлика	<ol style="list-style-type: none"> Історія держави і права України : навчально-методичний посібник А. Є. Шевченко, С. В. Кудін – Вінниця: ТОВ «Твори» – 2020. – 688 с.

Тема № 7. Суспільно-політичний устрій і право України після ліквідації української державності /перша половина XIX ст

Перелік питань, що виносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (2 год.): <ol style="list-style-type: none"> Суспільно-політичний устрій і право України після ліквідації української державності /перша половина XIX ст. Адміністративно-територіальний поділ України. Правове становище суспільних станів Центральні і місцеві органи влади 	<ol style="list-style-type: none"> Історія держави і права України. / Трофанчук Г.І. Київ: Юрінком Інтер 2019. 568 с. Історія держави і права України: академ. курс: підручник / Б. Й. Тищик, І. Й. Бойко. Київ: Ін Юре, 2015. 808 с. Навчальний посібник для студентів правничих спеціальностей / Наталія Тарасова, Вікторія Церклевич ; Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут. — Львів : Магнолія 2006, 2020. — 334 с. Історія держави і права України : навчально-методичний посібник А. Є. Шевченко, С. В. Кудін – Вінниця: ТОВ «Твори» – 2020. – 688 с.
Семінарське заняття (2 год.): <i>Теоретичні питання</i> <ol style="list-style-type: none"> Право, кодифікація права Кодифікаційні роботи в Австрійській імперії наприкінці XVIII- першій половині XIX ст. та їх вплив на розвиток права в Україні. Суд і судочинство доби ліквідації української державності <i>Дискусійне питання</i> Основні риси права доби ліквідації української державності	

Тема № 8. Суспільно-політичний лад і право України в другій половині XIX ст.

Перелік питань, що виносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (4 год.): <ol style="list-style-type: none"> Суспільно-політичний лад і право України в другій половині XIX ст. Загальна характеристика суспільного устрою України в другій половині XIX ст. Особливості державного устрою Передумови, мета, основні завдання та напрямки буржуазних реформ 60-70 років та контрреформ 80-90-х років XIX ст. в Україні. 	<ol style="list-style-type: none"> Історія держави і права України. / Трофанчук Г.І. Київ: Юрінком Інтер 2019. 568 с. Історія держави і права України: академ. курс: підручник / Б. Й. Тищик, І. Й. Бойко. Київ: Ін Юре, 2015. 808 с. Навчальний посібник для

<p>Семінарське заняття (4 год.): <i>Теоретичні питання</i> 1. Буржуазно-демократичні реформи та контр реформи другої половини XIX ст. Правове становище українських земель в складі Російської імперії. 2. Суспільний лад. Селянська реформа 1861 р. і особливості її запровадження в окремих регіонах України. <i>Дискусійне питання</i> Суспільний та політичний лад українських земель у складі Австро-Угорської імперії. Судова реформа</p>	<p>студентів правничих спеціальностей / Наталія Тарасова, Вікторія Церклевич ; Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут. — Львів : Магнолія 2006, 2020. — 334 с. 4. Історія держави і права України : навчально-методичний посібник А. Є. Шевченко, С. В. Кудін – Вінниця: ТОВ «Твори» – 2020. – 688 с.</p>
---	---

Тема № 9. Держава і право слов'янських народів, Російської імперії та СРСР..

Перелік питань, що виносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.): 1. Загальна характеристика правових традицій слов'янських народів. 2. Польське право. 3. Чеське земельне право. 4. аконник Стефана Душана. 5. Кримінальне право. 6. Правова система Славонії та Сербії.</p>	<p>1. Історія держави і права України. / Трофанчук Г.І. Київ: Юрінком Інтер 2019. 568 с. 2. Історія держави і права України: академ. курс: підручник / Б. Й. Тищик, І. Й. Бойко. Київ: Ін Юре, 2015. 808 с. 3. Навчальний посібник для студентів правничих спеціальностей / Наталія Тарасова, Вікторія Церклевич ; Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут. — Львів : Магнолія 2006, 2020. — 334 с. 4. Історія держави і права України : навчально-методичний посібник А. Є. Шевченко, С. В. Кудін – Вінниця: ТОВ «Твори» – 2020. – 688 с.</p>
<p>Семінарське заняття (2 год.): <i>Теоретичні питання</i> 1. Загальна характеристика розвитку права та влади в Російській імперії з 1700 р. по 1861 р. 2. Зміни в державному ладі наприкінці 20-х в першій половині 30-х років. 3. Формування адміністративно-командної системи. 4. Політичні процеси кінця 20-х – 30-х років в Україні. 5. Конституція УРСР 1937 р. та перебудова державних органів УРСР відповідно до неї. <i>Захист есе</i></p>	

Тема № 10. : Держава і право України в роки Великої Вітчизняної війни /1941-1945 рр.

Перелік питань, що виносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Держава і право України в роки Великої Вітчизняної війни /1941-1945 рр. 2. Окупаційні режими. Бабин Яр. 3. Діяльність партизанських загонів та регулярної армії. 4. Колабораціонізм. <p>Семінарське заняття (2 год.): <i>Теоретичні питання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміни в цивільному, трудовому, кримінальному і процесуальному законодавстві УРСР у роки війни 2. Перебудова органів державної влади і державного управління. Місцеві органи влади і управління. Суд і прокуратура. 3. Особливості розвитку права в роки Другої світової війни. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія держави і права України. / Трофанчук Г.І. Київ: Юрінком Інтер 2019. 568 с. 2. Історія держави і права України: академ. курс: підручник / Б. Й. Тищик, І. Й. Бойко. Київ: Ін Юре, 2015. 808 с. 3. Навчальний посібник для студентів правничих спеціальностей / Наталія Тарасова, Вікторія Церклевич ; Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут. — Львів : Магнолія 2006, 2020. — 334 с. 4. Історія держави і права України : навчально-методичний посібник А. Є. Шевченко, С. В. Кудін – Вінниця: ТОВ «Твори» – 2020. – 688 с.

Тема № 11. Держава і право України в період неосталінізму /середина 60-х – середина 80-х рр.

Перелік питань, що виносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Держава і право України в період неосталінізму /середина 60-х – середина 80-х рр. 2. Командно-адміністративна система управління та суспільно-політичне життя в Україні. 3. Державно-правовий статус України як союзної республіки відповідно до Конституції УРСР 1978 р. 4. Основні риси права. <p>Семінарське заняття (2 год.): <i>Теоретичні питання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ліквідація репресивних органів сталінського тоталітарного режиму. Реабілітація жертв сталінізму. 2. Перебудова судової системи. Посилення прокурорського нагляду законності. 3. Соціально-економічне і політичне життя в Україні в умовах зміцнення командно-адміністративної системи управління. Спроба запровадження господарської реформи 1965-1967 рр. 4. Конституція УРСР 1978 р. та її декларативний характер. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія держави і права України. / Трофанчук Г.І. Київ: Юрінком Інтер 2019. 568 с. 2. Історія держави і права України: академ. курс: підручник / Б. Й. Тищик, І. Й. Бойко. Київ: Ін Юре, 2015. 808 с. 3. Навчальний посібник для студентів правничих спеціальностей / Наталія Тарасова, Вікторія Церклевич ; Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут. — Львів : Магнолія 2006, 2020. — 334 с. 4. Історія держави і права України : навчально-методичний посібник А. Є. Шевченко, С. В. Кудін – Вінниця: ТОВ «Твори» – 2020. – 688 с.

Заочне відділення

Тема № 1. Предмет, метод і завдання курсу. Періодизація «Історії держави і права України».

Перелік питань, що виносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (4 год.): <ol style="list-style-type: none">1. Предмет, метод і завдання курсу.2. Періодизація «Історії держави і права України».3. Основні поняття.4. Міждисциплінарний підхід.	<ol style="list-style-type: none">1. Історія держави і права України. / Трофанчук Г.І. Київ: Юрінком Інтер 2019. 568 с.2. Історія держави і права України: академ. курс: підручник / Б. Й. Тищик, І. Й. Бойко. Київ: Ін Юре, 2015. 808 с.3. Навчальний посібник для студентів юридичних спеціальностей / Наталія Тарасова, Вікторія Церклевич ; Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут. — Львів : Магнолія 2006, 2020. — 334 с.4. Історія держави і права України : навчально-методичний посібник А. Є. Шевченко, С. В. Кудін – Вінниця: ТОВ «Твори» – 2020. – 688 с.
Семінарське заняття (2 год.): <p>Теоретичні питання: Місце і значення «Історії держави і права України» в системі юридичних наук, її зв'язок з правовими та суспільними науками.</p> <p>Дискусійне питання: Проаналізуйте методи пізнання історик-правових явищ.</p>	

Тема № 2. Перші державні утворення і право на території Північного Причорномор'я

Перелік питань, що виносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (2 год.): <p>Перші державні утворення і право на території Північного Причорномор'я середина 1 тис. до н.е. - IV ст. н.е. Кіммерія і Таврика. – перші державні утворення на території України. Суспільний і державний устрій держави скіфів. Сарматія.</p>	<p>Історія держави і права України. / Трофанчук Г.І. Київ: Юрінком Інтер 2019. 568 с.</p> <p>Історія держави і права України: академ. курс: підручник / Б. Й. Тищик, І. Й. Бойко. Київ: Ін Юре, 2015. 808 с.</p> <p>Навчальний посібник для студентів юридичних спеціальностей / Наталія Тарасова, Вікторія Церклевич ; Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут. — Львів : Магнолія 2006, 2020. — 334 с.</p> <p>Історія держави і права України : навчально-методичний посібник А. Є. Шевченко, С. В. Кудін – Вінниця: ТОВ «Твори» – 2020. – 688 с.</p>
Семінарське заняття (2 год.): <p>Теоретичні питання</p> <ol style="list-style-type: none">4. Грецькі міста-держави Північного Причорномор'я.5. Боспорське царство.6. Гетика. <p>Дискусійне питання</p> <ol style="list-style-type: none">2. Держава гуннів.	

Тема № 3. Держава і право Русі в період феодальної роздробленості XII-XIV ст.

Перелік питань, що виносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Держава і право Русі в період феодальної роздробленості /XII-XIV ст. 2. Створення та основні риси ранньофеодальної держави – Київської Русі. 3. Центральні і місцеві органи влади. 4. Загальна характеристика джерел права Київської Русі 	<p>Історія держави і права України. / Трофанчук Г.І. Київ: Юрінком Інтер 2019. 568 с.</p> <p>Історія держави і права України: академ. курс: підручник / Б. Й. Тищик, І. Й. Бойко. Київ: Ін Юре, 2015. 808 с.</p> <p>Навчальний посібник для студентів правничих спеціальностей / Наталія Тарасова, Вікторія Церклевич ; Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут. — Львів : Магнолія 2006, 2020. — 334 с.</p> <p>Історія держави і права України : навчально-методичний посібник А. Є. Шевченко, С. В. Кудін – Вінниця: ТОВ «Твори» – 2020. – 688 с.</p>
<p>Семінарське заняття (2 год.):</p> <p><i>Теоретичні питання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток суспільно-політичного ладу Київської Русі на початковому етапі феодальної роздробленості. Суспільний устрій. 2. Особливості державного устрою. Судова система 3. Особливості правової системи та пам'ятки права давньої України. <p><i>Дискусійне питання</i></p> <p>Причини феодальної роздробленості Київської Русі.</p>	

6. Політика курсу

Політика щодо відвідування навчальних занять

Згідно з «Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» студенти мають обов'язково бути присутніми на семінарських заняттях (під час дистанційної форми навчання – в режимі онлайн). Студенти мають бути оцінені не менше ніж з 70% семінарських занять (у випадку, якщо студент не був оцінений на занятті, він має право виконати індивідуальне завдання). Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, був відсутній на семінарському занятті, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття 0 балів. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем.

Політика академічної доброчесності

Студенти мають дотримуватись правил академічної доброчесності відповідно до «Кодексу академічної доброчесності ІДГУ». Наявність академічного плагіату в студентських доповідях є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки.

7. Проміжний і підсумковий контроль

Форма проміжного контролю

Модульна контрольна робота проводиться у формі виконання тестів та розгорнутих питань:

Варіант № 1

I. Дайте відповідь на тестові завдання

1. Перше грецьке місто-колонія на території України:

- Ольвія; - Херсонес; - Пантікапей; - Борісфеніда
- 2. Скіфський цар:
 - Левкон; - Аттіла; - Германаріх; - Атей.
- 3. За часів якого правителя Русь вперше вийшла на міжнародну арену:
 - Олег; - Кий; - Аскольд; - Ярослав Мудрий.
- 4. Як називалися перші гроші на Русі?
 - гривні; - златники; - куни; - рублі; - срібники.
- 5. Як називався злочин на Русі?
 - шкода; - кривда; - образа; - гвалт.
- 6. Назвіть правлячу династію в Київській Русі?
 - Мономаховичі; - Ярославовичі; - Рюриковичі; - Аскольдовичі.
- 7. Який князь об'єднав Галицьке і Волинське князівства?
 - Данило; - Лев; - Роман; - Ярослав Осмомисл.
- 8. Який з правителів Галицько-Волинської держави був коронований?
 - Лев; - Роман; - Юрій I; - Юрій II.
- 9. Що таке полюддя на Русі?
 - народне ополчення; - військова дружина; - збір данини; - народні збори.
- 10. Що таке «віра» на Русі?
 - грошовий податок; - покарання за відступництво від церкви;
 - штраф за вбивство людини; - військова дружина князя.
- II. Складіть план до теми: «Державний лад Київської Русі».
- III. Дайте розширену відповідь на питання: «Суд і кара в Київській Русі».

Форма підсумкового контролю

Підсумковий контроль проводиться у формі усного екзамену. Кожен студент відповідає на 3 екзаменаційні питання.

Перелік екзаменаційних питань

1. Предмет, періодизація, значення курсу «Історія держави і права України».
2. Держава скіфів.
3. Античні міста-держави в Північному Причорномор'ї.
4. Боспорське царство.
5. Формування державності у східних слов'ян.
6. Утворення Київської Русі.
7. Теорії виникнення державності у східних слов'ян і утворення Київської Русі.
8. Суспільний лад Київської Русі.
9. Державний лад Київської Русі.
10. Джерела права Київської Русі.
11. Руська Правда (походження, редакції, списки).
12. Право власності у Руській Правді.
13. Зобов'язальне право у Руській Правді.
14. Спадкове право у Руській Правді.
15. Злочин і кара у Руській Правді.
16. Судочинство у Руській Правді.
17. Галицько-Волинська держава, її значення в українській державності.
18. Українські землі у складі Великого Князівства Литовського.
19. Українські землі у складі Речі Посполитої.
20. Суспільний лад на українських землях у другій половині XIV – першій половині XVIII ст.

21. Виникнення українського козацтва. Запорозька Січ. Реєстрове козацтво.
22. Державний лад на українських землях у другій половині XIV – першій половині XVII ст.
23. Джерела і основні риси права України у другій половині XIV – першій половині XVII ст.
24. Національно-визвольна війна українського народу проти шляхетської Польщі.
25. Формування Української національної держави в 1648-1654рр.
26. Основні риси права України в 1648-1654рр.
27. Переяславсько-Московська угода 1654р. та її наслідки для України.
28. Правовий статус Української держави у відповідності із договором 1654р.
29. Форма державно-правових відносин України з Росією у відповідності з договором 1654р.
30. Українська гетьманська держава, її значення в історії українського державотворення.
31. Суспільний лад України в XVII ст.
32. Державний лад України в XVII ст.
33. Наступ російського царизму на Українську козацьку державу та її остаточна ліквідація.
34. Знищення Запорозької Січі.
35. Джерела та основні риси права України в XVII ст.
36. Суспільно-політичний лад і право на західноукраїнських землях у другій половині XVIII – першій половині XIX ст.
37. Територіальний і державний устрій українських земель після ліквідації російським царизмом Української козацької держави (кінець XVIII – перша половина XIX ст.)
38. Суспільний лад України в першій половині XIX ст.
39. Державний лад України в першій половині XIX ст.
40. Кодифікація права України у першій половині XIX ст.
41. Основні риси права в Україні в першій половині XIX ст.
42. Суспільно-політичний лад і право на західноукраїнських землях наприкінці XVIII-другій половині XIX ст.
43. Суспільний лад України в період утвердження капіталізму (друга половина XIX ст.)
44. Земельна реформа 1861 року в Україні та її наслідки.
45. Судова реформа 1864 року в Україні.
46. Державний устрій українських земель в складі Російської імперії в другій половині XIX ст.
47. Земська (1864 р.) і міська (1870 р.) реформи в Україні.
48. Основні риси права України в другій половині XIX ст.
49. Суспільно-політичний лад і право в західноукраїнських землях у другій половині XIX ст.
50. Зміни у суспільному і державному устрої в Україні в період російської революції 1905-1907 рр. Виникнення українських політичних партій.
51. Діяльність українських громад у Державних Думах.
52. Державний лад і право в Україні в період Першої світової війни.
53. Перемога лютневої 1917 р. революції в Росії, її наслідки в Україні.
54. Боротьба за державне відродження України. Створення Центральної Ради. Перший та другий Універсали Центральної Ради.
55. Третій Універсал Центральної Ради. Створення Української Народної Республіки.
56. Четвертий Універсал Центральної Ради. Проголошення незалежності УНР.
57. Державний лад УНР.
58. Законодавча діяльність УНР.
59. Створення Української держави П. Скоропадського.
60. Державний лад Української держави (Гетьманату).
61. Законодавство Української держави (Гетьманату).

62. Українська Народна Республіка за Директорії.
63. Західноукраїнська Народна Республіка (ЗУНР).
64. Створення Української Радянської республіки. I Всеукраїнський з'їзд Рад.
65. II Всеукраїнський з'їзд Рад. Конституція УСРР 1919 р.
66. Формування військово-пролетарської диктатури та політика воєнного комунізму.
67. Встановлення і розвиток радянського права в Україні (1917-1920 рр.).
68. Нова економічна політика (НЕП) та її законодавче оформлення.
69. Державний лад України на початку 20-х рр. XX ст.
70. Україна та утворення СРСР.
71. Перебудова державного апарату УСРР у зв'язку із утворенням СРСР.
72. Зміни у Конституції УСРР (1919-1929 рр.).
73. Кодифікація законодавства України (1921-1929 рр.).
74. Основні риси права України в період НЕПу.
75. Зміни у економічному та суспільно-політичному устрої України в 30-х рр. XX ст. Колективізація та розкуркулення.
76. Дальший процес формування адміністративно-командної системи у першій половині 30-х рр. XX ст.
77. Конституція УРСР 1937 р.
78. Перебудова державних органів УРСР на основі Конституції 1937 р.
79. Державний лад на західноукраїнських землях в 20-30-х рр. XX ст.
80. Приєднання західноукраїнських земель до складу УРСР.
81. Основні риси права України в 1929-1941 рр. Антидемократичні деформації в праві.
82. Перебудова державного механізму на початку Великої Вітчизняної війни.
83. Спроба відродження Української держави ОУН (червень 1941 р.).
84. Окупаційний режим та рух опору в Україні в роки Великої Вітчизняної війни.
85. Відновлення радянської влади в Україні в ході Великої Вітчизняної війни.
86. ОУН-УПА та їх роль у розвитку українського національно-визвольного руху.
87. Основні риси права України в роки Великої Вітчизняної війни.
88. Соціально-економічний лад України в перші повоєнні роки (1945-сер.50-х рр.). «Жданівщина», продовження сталінських репресій.
89. Державний лад у перші післявоєнні роки. Подальше зміцнення тоталітарного режиму.
90. Основні риси права України у післявоєнні роки.
91. Десталінізація в Україні, її непослідовність і незавершеність.
92. Національно-державний лад України в період десталінізації.
93. Друга кодифікація законодавства Радянської України.
94. Основні риси права України в період десталінізації.
95. Авторитарна командно-адміністративна система управління та її негативний вплив на суспільно-політичне життя в період неосталінізму (середина 60-х – середина 80-х рр. XX ст.). Конституція УРСР 1978 р.
96. Державний апарат України в період неосталінізму.
97. Основні риси законодавства України в період неосталінізму.
98. Соціально-економічна і політична ситуація в Україні в період перебудови (1985-1991 рр.).
99. Реформа державного апарату України в період перебудови.
100. Зміни в законодавстві України в період перебудови.
101. Зміни в статусі України як союзної республіки України в період перебудови.
102. Декларація про державний суверенітет України.
103. Акт проголошення незалежності України.
104. Будівництво суверенної Української держави.
105. Конституція України 1996 р.
106. «Помаранчева революція» 2004 року в Україні, її причини та наслідки.
107. Сучасний стан та перспективи розвитку Української держави

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	відмінно
70-89	добре
51-69	задовільно
1-50	незадовільно

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	40 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,4	10 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи	50 балів (екзаменаційний контроль) – за результатами усного екзамену
Мінімальний пороговий рівень	20 балів (поточний контроль)	6 балів (проміжний контроль)	25 балів (екзаменаційний контроль)

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного, проміжного та екзаменаційного контролю. Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях та результати самостійної роботи. Нарахування балів за поточний контроль відбувається відповідно до [«Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ»](#).

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обгрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обгрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його

висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного, проміжного та екзаменаційного контролю.

Викладач

Гончарова Н.О.

Гончарова Н.О.

Затверджено на засіданні кафедри історії та методики її навчання протокол № 12 від «07» червня 2021 р.

Завідувач кафедри

Дроздов В.В.

Дроздов В.В.